

„We HAVE a Dream” A Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz (HAVE) programjában tervezett fejlesztések helyzete és lehetőségei

VEDÓ Attila¹

A tanulmány áttekintést ad a 2021-2027 közötti programidőszakban a Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz keretében tervezett fejlesztésekről, az egyes intézkedések szakmai tartalmáról és pályázati lehetőségeiről. Napjainkban a szakmai stratégiai tervezés már elképzelhetetlen a forrásokat biztosító, elsősorban európai uniós pénzügyi tervezés párhuzamos előkészítése nélkül. Az EU külső határait fenyegető veszélyek, valamint a technikai fejlődés támasztotta új kihívások egyre inkább felértékelik az új forráslehetőségek felkutatását. A Magyarországra nehezedő schengeni kötelezettségek anyagi terhei a szolidaritási mechanizmusok új formáinak (az uniós pénzügyi alapok forrásai, más tagállamok vendégtisztjeinek részvétele a magyar külső határok ellenőrzésében, a működési és fenntartási költségek terheinek megosztása) kiaknázását teszik indokolttá, amelynek egyik alapköve a tanulmány tárgyát képező pénzügyi eszköz. A Belügyi Alapok korábbi programjairól és azok elődeiről születtek már különböző terjedelmű, az uniós finanszírozási lehetőségeket más-más aspektusból megvizsgáló tanulmányok, azonban a HAVE-program vonatkozásában ez az első átfogó, szakmai közönséget célzó összefoglaló.

Kulcsszavak: európai uniós források, Belügyi Alapok, integrált határigazgatás, vízümpoly, pályázati rendszer

Bevezetés

Napjainkban természetesnek hat az átjárható belső határokkal és biztonságos külső határokkal rendelkező, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének elvén alapuló közös európai tér, valamint a tagállamok pénzügyi lehetőségeit kiegészítő uniós támogatások és pályázati lehetőségek rendszere. Az európai uniós tagságunk által biztosított szabadságok mellett azonban Magyarországra nagy felelősség hárul, az összes tagállam biztonságát szavatolni képes határbiztonsági rendszer működtetéséé. Az európai integrált határigazgatás elveinek megfelelő, jól működő

¹ Rendőr alezredes, PhD, határrendészeti szakmai referens, Belügyminisztérium Európai Unió Fejlesztések Koordinációért Felelős Helyettes Államtitkárság Belügyi Támogatások Főosztálya, e-mail: attila.vedo@bm.gov.hu

és megfelelően igazgatott külső határok mellett mind a migrációt kibocsátó és tranzitországokban, mind a schengeni területen belül számos kötelezettség teljesítését várja el tőlünk az Európai Unió. E feladat finanszírozása elsősorban Magyarországot terheli, azonban a szolidaritás elvének megfelelően más, külső határokkal nem rendelkező tagállamoknak is részt kell vállalniuk benne. Ahogy az évek során nőtt a külső határok migrációs és biztonsági kockázata, úgy vált egyre fontosabbá a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának kérdése a külső határok ellenőrzése kapcsán is.² A 2019. évi „új” Frontex-rendelet már az európai integrált határigazgatás elemeként nevesíti a szolidaritási mechanizmusokat, kiemelve az uniós finanszírozási eszközöket.³

A magyar külső határokon szintén több évtizedes múltra tekint vissza a különböző uniós pénzügyi eszközök fejlesztési és működési célú felhasználása.⁴ Az első nagy léptékű fejlődést még az 1990-es évek végének COP programjai⁵ hozták (1997–2003), amelyek révén az Európai Unió különböző összegeket, pénzügyi kereteket kínált fel a csatlakozni kívánó országok számára.⁶

Az EU-csatlakozást követően a Magyarország számára elérhető uniós források jelentősen (kb. 3,5-szeresükre) nőttek.⁷ A schengeni térséghez való csatlakozás érdekében az Európai Unió a csatlakozási szerződés 35. cikkével létrehozta a Schengen Alapot (SA),⁸ amelynek lezárásakor már teljesen új, a Határőrség-rendőrség integrációjával létrejött szervezeti keretek között valósult meg a külső határok ellenőrzése. Magyarország ebben a helyzetben lépett az SA-t követő pénzügyi forrás, a Külső Határok Alap (KHA) felhasználásának korszakába.⁹ A KHA-t már a Hágai Program¹⁰ iránymutatásainak megfelelően hozták létre a többi szolidaritási alappal együtt. A forrás felhasználására való felkészülést még a Határőrség kezdte el 2007-ben.

A KHA hétéves pénzügyi időszakának (2007–2013) lezárulását követően – a 2010-ben elfogadott belső biztonsági stratégia végrehajtásának előmozdítása és a stratégia gyakorlati megvalósulása érdekében – a tagállamok számára újabb támogatási forrást hoztak létre. A 2014–2020 közötti programozási időszakban elérhető Belső Biztonsági Alap (BBA) célja a KHA által megkezdett kapacitásépítési és -fejlesztési folyamatok továbbvitele, emellett különös figyelmet fordít a földrajzi elhelyezkedésükből eredő aránytalan migrációs terhekkel szembesülő tagállamokra.¹¹

² Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata: 80. cikk.

³ 2019/1896/EU rendelet: 3. cikk (1) l).

⁴ VEDŐ-TÓTH 2024: 9–32.

⁵ Country Operational Programme, a PHARE részprogramja.

⁶ KERTÉSZ 2003: 34–53.

⁷ RITECZ 2005: 110–117.

⁸ 179/2004. (V. 26.) Korm. rendelet.

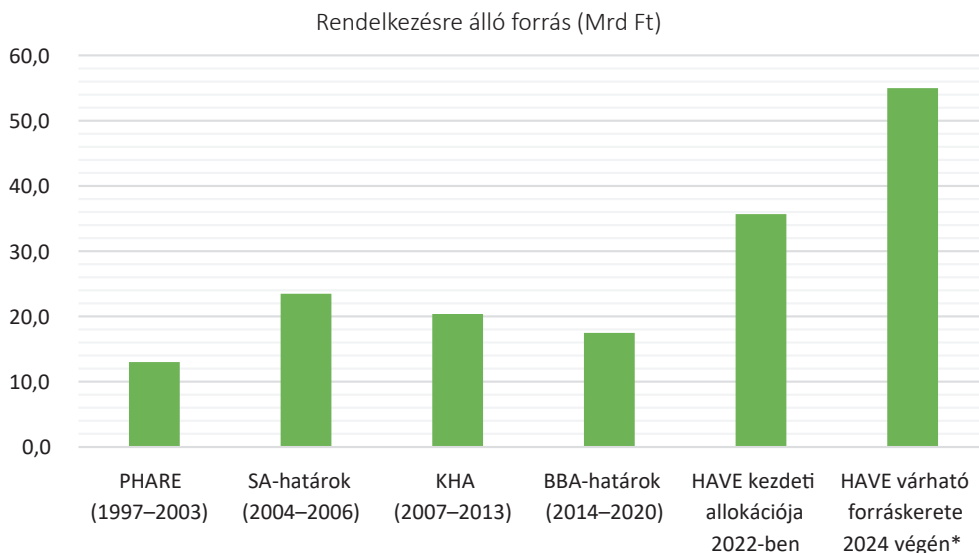
⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/574/EK határozata.

¹⁰ Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban (2005/C 53/01).

¹¹ 515/2014/EU rendelet.

Bár a BBA 2014–2020 programidőszak projektjeinek megvalósítása még nem zárult le, a program a 2023. év végén fennálló állapotok szerinti, legalább nagyságrendi szintű mérlege megvonható. A teljes programidőszak alatt a BBA határok ellenőrzését és vízümügyet támogató pénzügyi eszköze 57 db projektet támogatott 17,5 milliárd forint megítélt támogatási összegben.¹²

Kui László összegzése szerint az európai uniós támogatási források rövid időszak alatt a határőrizet története során korábban soha nem látott mértékű technikai fejlesztéseket tettek lehetővé. A pályázati forrásokkal összefüggésben a határrendészetben teljesen új, napjainkban is jelen lévő elemként jelent meg a projekttevékenység mint a technikai fejlesztések szükségszerű együttműködője. A kellően megalapozott, szakmailag is indokolt projektjavaslatok benyújtása érdekében a Határország, majd a rendőrség határrendészeti szolgálati ága, illetve a szakminisztérium többéves fejlesztési stratégiákat dolgozott ki, amelyek biztosították többek között, hogy az egyes projektek a korábbi fejlesztésekre épüljenek, és kiegészítsék azokat. A technikai fejlesztésekkel kapcsolatban megjelent a rendszerszemléletű gondolkodás, a PHARE-beszerzéseket követően már törekedtek arra, hogy egyes különálló eszközök helyett a komplex határőrizeti rendszer részeként szerezzék be.¹³

1. ábra: A külső határok és a vízümügy támogatását szolgáló uniós források nagyságrendi alakulása

* Az 1. táblázatban megjelenített valamennyi pályázat nyertessége esetén, költségelvonás nélkül.

Forrás: a Széchenyi Terv Plusz; Integrated Border Management Fund – Border Management and Visa Instrument (2021–27) 2024 alapján a szerző szerkesztése

¹² Belügyi Alapok.

¹³ Kui 2020.

A BBA-program végrehajtásával és az új Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégia¹⁴ kidolgozásával párhuzamosan, már 2019-ben megkezdődött a következő pénzügyi időszak tervezése és a Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz (HAVE) előkészítése. Ezzel új szintre emelkedett a szakmai igények közös stratégiai és pénzügyi tervezése.

A HAVE-program előkészítése és tervezése

Az Európai Parlament 2019. március 13-i plenáris ülésén elfogadta a következő többéves pénzügyi keret (MFF) csomagja részeként megfogalmazott ágazati javaslatokat. A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretről folytatott politikai tárgyalások lezárását követően az Európa Tanács 2019. június 7-én részleges általános megközelítést, majd 2020. október 12-én teljes általános megközelítést fogadott el. Az Európai Parlamenttel folytatott háromoldalú egyeztetések 2019 szeptemberében kezdődtek meg. A Belügyi Alapok rendelettervezeteinek végleges kompromisszumos szövegét 2021. március 1-jén szavazták meg az Európai Parlament állampolgári jogi, bel- és igazságügyi bizottságának (LIBE) ülésén. A 2021–2027 időszakra vonatkozó, alapvető szabályokat, főbb alapelveket tartalmazó közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR) elfogadása 2021. június végén megtörtént.¹⁵

Az átfogó szabálykönyv a következő alapokra biztosít összehangolt végrehajtási szabályokat:

- Európai Regionális Fejlesztési Alap, ERFA
- Európai Szociális Alap Plusz, ESZA+
- Kohéziós Alap, KA
- Igazságos Átmenet Alap (Just Transition Fund), JTF
- Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap, ETHAA
- Belügyi Alapok:
 - Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap – MMIA
 - Belső Biztonsági Alap – BBA
 - Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz – HAVE

A Belügyi Alapokra vonatkozó szektorális rendeleteket – amelyek többek között a támogatható intézkedések körét rögzítik – 2021. július 15-én fogadták el, köztük a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszköznek az Integrált Határigazgatási Alap részeként történő létrehozásáról szóló rendeletet.¹⁶

Az uniós folyamatokkal párhuzamosan 2019-től a Belügyminisztérium – mint a 2014–2020 közötti időszakban a Belügyi Alapok felelős hatósága, valamint a 2021–2027 közötti időszakban irányító hatósága – a források felhasználását

¹⁴ Az 1471/2019. (VIII. 1.) Korm. határozat helyébe a Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájáról szóló 1891/2021. (XII. 13.) Korm. határozat lépett.

¹⁵ 2021/1060/EU rendelet.

¹⁶ 2021/1148/EU rendelet.

a szakmai igényekre alapítva megtervező munkacsoportokat hívott össze. Az egyes szakterületek releváns intézményi szereplői által delegált tagokból álló, a program tervezéséért felelős munkacsoport véglegesítette a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési program tervezetét. A fejlesztési program részletesen tartalmazza a Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiából, valamint az Európai Bizottság és az uniós ügynökségek stratégiai dokumentumaiból levezethető fő célkitűzéseket. A 2030-ig vizionált jövőkép elérésének nemzeti és uniós pénzügyi eszközei egyaránt megjelennek a dokumentumban, amelynek uniós fejlesztéseket tartalmazó kivonattából született meg az Európai Bizottság által elvárt tartalmi elemeket magába foglaló HAVE-program első tervezete.

A programidőszak intézményi kereteit kormányhatározat rögzíti,¹⁷ amelynek kiadása szintén erre az időszakra esett.

A szakpolitikai célok megvalósulásának elősegítése érdekében a HAVE-program az alábbi két egyedi célkitűzést foglalja magában:

1. Az európai integrált határigazgatás támogatása.¹⁸
2. A közös vízümpolitika támogatása.¹⁹

A Magyarország által benyújtott, többször átdolgozott programot az Európai Bizottság 2022. december 22-én fogadta el, azonban a források felhasználása a valamennyi uniós pénzügyi alapot érintő, az úgynevezett horizontális feljogosító feltételek²⁰ teljesítésének elfogadása körüli vita miatt nem kezdődhetett meg.

2022. december 22-i határozataiban az Európai Bizottság úgy ítélte meg, hogy Magyarország nem teljesíti az Európai Unió Alapjogi Chartájával²¹ kapcsolatos horizontális feljogosító feltételt számos aggályos pont, többek között a bírói függetlenséget érintő kérdések miatt. Alapos értékelést és a magyar kormánnyal folytatott többszöri egyeztetést követően 2023. december 13-án a források blokkolását feloldották,²² így érdemben megkezdődhetett a HAVE-program megvalósítása is.

¹⁷ 1218/2020. Korm. határozat.

¹⁸ A szektorális rendelet meghatározása szerint a célkitűzés hozzájárul az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség és a határigazgatásért felelős nemzeti hatóságok megosztott felelősségébe tartozó, eredményes európai integrált határigazgatás, a jogszerű határátlépések megkönnyítése, az illegális bevándorlás és a határokon átnyúló bűnözés megelőzése és felderítése, valamint a migrációs áramlatok eredményes kezelése érdekében tett intézkedésekhez. Ennek korlátai az ideiglenes külső határok (ahol tartós infrastrukturális beruházások nem támogathatók), illetve a mélyeségi ellenőrzés erős célhoz kötöttségi igénye.

¹⁹ A célkitűzés hozzájárul a közös vízümpolitika támogatásához, a vízümkiadás tekintetében az összehangolt fellépés biztosításához, a biztonsági kockázatok csökkentéséhez és a jogszerű utazás megkönnyítéséhez. Alapvetően a Közösségi Vízümkódex létrehozásáról szóló 810/2009/EK rendelet szerinti egységes vízümmel kapcsolatos ügyek támogathatók, a klasszikus konzuli feladatok, valamint a nemzeti hatáskörbe tartozó beutazási és tartózkodási okmányok nem.

²⁰ A kohéziós politikai, tengerügyi és halászati, valamint belügyi alapok keretében Magyarország programjaihoz rendelt uniós források teljes összege 21,9 milliárd euró. Az, hogy Magyarország a bírói függetlenség kérdésében nem teljesítette az Európai Unió Alapjogi Chartájával kapcsolatos horizontális feljogosító feltételt, a technikai segítségnyújtás kivételével minden uniós forrást blokkolt.

²¹ Az Európai Unió Alapjogi Chartája.

²² A Bizottság úgy ítéli, hogy Magyarország igazságügyi reformja orvosolta a bírói függetlenséggel kapcsolatos hiányosságokat, a költségvetési feltételrendszert érintő intézkedések azonban érvényben maradnak 2023.

A célkitűzések megvalósításához szükséges forrásokat a HAVE éves fejlesztési kerete²³ biztosítja. A Belügyi Alapok keretében Magyarország rendelkezésére álló 173,2 millió euróból a HAVE-program 79,6 millió euró arányban részesült, amely a hazai társfinanszírozással együtt 35,7 milliárd forint összegű kezdeti forrást jelentett a magyar külső határok ellenőrzésének támogatására.²⁴

A tagállami fejlesztések nem kizárólag a nemzeti program forrásaira támaszkodhatnak. A sürgető igényekre, valamint a szakpolitika és az uniós prioritások változásaira való reagálás, továbbá a magas szintű uniós hozzáadott értéket képviselő intézkedések végrehajtása érdekében a finanszírozás egy részét úgynevezett tematikus eszköz útján (egyedi intézkedések, uniós intézkedések és szükséghelyzeti támogatás keretében) is elérhetik. Ez a BBA 2014–2020 programidőszaknál nagyobb rugalmasságot tesz lehetővé az Európai Bizottság számára, egyúttal lehetőséget ad a tagállamoknak forrásaik kiegészítésére. A tematikus eszköz tervezése munkaprogramokon keresztül történik, amelyek alapján felhívásokat jelentetnek meg a tagállamok számára. Az egyedi intézkedések keretében elnyert forrás ezt követően a tagállami pályázati rendszeren keresztül jut el a kedvezményezettekhez, míg uniós intézkedések esetén közvetlenül a kedvezményezett részesül az elnyert támogatásban. A HAVE-programidőszak kezdete óta Magyarország nagy sikerrel pályázik nemzeti allokációjának kiegészítésére. Az eddig megjelent és elnyert, megpályázott vagy megpályázni tervezett pályázati felhívások eredményeként a HAVE-program keretében elérhető források akár 35%-kal nőhetnek 2024 végére.

1. táblázat: Az elnyert és 2024 végéig tervezett, egyedi intézkedések keretében benyújtott pályázatokról

Az egyedi intézkedés felhívási címe	Elnyert/megpályázott/elérhető összeg (millió euró)	A pályázat státusza 2024 első negyedében
BMVI/2023/SA/1.1.3–Specific Action Integrated Solutions for the facilitation and automation of border crossing	6,2	Az elnyert pályázat a HAVE ÉFK-ban megjelent <i>HAVE Plusz – 1.1.6 A határátlépés gyorsítását szolgáló fejlesztések (specific action)</i> címmel
BMVI/2023/SA/1.1.4–Electronic surveillance system at the external border (e-surveillance)	17,3	Az elnyert pályázat a HAVE ÉFK-ban megjelent <i>HAVE Plusz – 1.1.8 Elektronikus határőrizeti rendszer fejlesztése (specific action)</i> címmel
BMVI/2021/SA/1.5.4–Support to comply with the implementation of the relevant interoperability legal framework	1	Az elnyert pályázat a HAVE ÉFK-ban megjelent <i>HAVE Plusz – 1.4.3 Információs és kommunikációs technológiák bővítését célzó fejlesztések (specific action)</i> címmel

²³ Az éves fejlesztési keret (ÉFK) adott fejlesztési program adott évben meghirdetendő, valamint már korábban meghirdetett felhívásainak alapadatait tartalmazza. A fejlesztési keretek kormányhatározatban történő közzétételével minden támogatást igénylő időben megismerheti a pályázáshoz szükséges legfontosabb információkat (a felhívások száma, címe, a rendelkezésre álló forráskeret, a meghirdetés módja és tervezett időpontja).

²⁴ VEDŐ 2021.

Az egyedi intézkedés felhívási címe	Elyert/megpályázott/elérhető összeg (millió euró)	A pályázat státusza 2024 első negyedében
BMVI/2023-2025/SA/1.3.1.–Specific Action to support Member States’ national strategies for European integrated border management	1	Elbírálás alatt
BMVI/2024/SA/1.1.6–Enhanced national capabilities at the EU external borders	23,5	Elbírálás alatt
BMVI/2024/SA/1.1.5.–Promoting innovation in border checks and/or border surveillance by taking up research results–INNO”	kb. 1,5	A pályázat benyújtási határideje 2024. szeptember 20. volt
BMVI/2024/SA/1.5.1–Support to Member States for Smart Borders	2,1	A pályázat benyújtási határideje 2024. május 31. volt

Forrás: a European Commission Directorate-General for Migration and Home Affairs 2024 alapján a szerző szerkesztése

A tematikus eszköz keretében Magyarország nemcsak az egyedi intézkedések terén pályázott sikeresen, hanem az uniós intézkedések között is büszkélkedhet elnyert pályázattal. Az Európai Bizottság 2022. május 17-én meghirdette a BMVI-2021-AG-TF1-NQAM azonosítószámú, *Pályázati felhívás a nemzeti minőségbiztosítási mechanizmus létrehozását és elindítását célzó kísérleti projekt támogatására* című pályázati felhívását. A felhívás célja a schengeni értékelések során prioritásként kezelt komplex nemzeti határellenőrzési minőségbiztosítási mechanizmusok kidolgozása valamennyi határellenőrzési és határátkelőhely-típusra vonatkozóan.²⁵ A pályázatot

²⁵ A 2019/1896/EU rendelet 3. cikk k) pontja szerint az európai integrált határigazgatás fontos eleme a határigazgatásra vonatkozó uniós jog végrehajtását biztosító minőség-ellenőrzési mechanizmus, különösen a schengeni értékelési mechanizmus, a sebezhetőségi értékelés és az esetleges nemzeti mechanizmusok. Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség igazgatótanácsának 2/2019. (2019. március 27.) határozatával kiadott, az európai integrált határigazgatásra vonatkozó technikai és operatív stratégia 1.2 egyedi célkitűzése (teljesen interoperábilis és hatékony európai minőség-ellenőrzési mechanizmus) a tervezett fellépések nemzeti szintjén határozza meg a *Nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus létrehozása* feladatot, amelynek eredményeként a külső határok igazgatásának megerősítését, az operatív igazgatás megtervezésének támogatását, valamint a döntéshozatali funkciók fejlesztését jelöli meg.

Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája célként jelöli meg egy olyan nemzeti minőségbiztosítási mechanizmus kidolgozását, amely – összhangban az Európai Bizottság és a Frontex által megállapított értékelési mechanizmusokkal – a határigazgatás valamennyi területére kiterjedően hozzájárul a külső határok biztonságának hatékonyabb szavatolásához. A stratégia mellékletét képező cselekvési terv önálló fejezetként foglalkozik a minőség-ellenőrzési mechanizmus kialakításával, amely – összhangban a schengeni értékelési mechanizmusból és az EBCGA által vezetett sebezhetőségi értékelési módszertanból álló, integrált határigazgatással kapcsolatos minőség-ellenőrzéssel – biztosítja az EU-s jogérvényesülés és a schengeni vívmányok megfelelő végrehajtását Magyarországon. Az integrált határigazgatás ellenőrzési mechanizmusának elve a segítség és a támogatásnyújtás, amely a problémák feltárására, beazonosítására, a helytelen gyakorlat megszüntetésére, korrigálására irányul.

A megfogalmazott stratégiai célkitűzések alapján nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmust indokolt létrehozni, amelybe teljes egészében be kell építeni a sebezhetőségi értékelések során meghatározott ajánlásokra való reagálás követelményeit, és kormányzati szinten is ki kell alakítani a határigazgatással összefüggésben hatáskörrel rendelkező szervek közös minőség-ellenőrzési mechanizmusát. VAJLOK-VEDŐ 2023: 203–219.

társult kedvezményezett formában, minimum két tagállam részvételével lehetett benyújtani, így a Belügyminisztérium a Pozsonyi Rendőrákadémiával közösen készítette el a pályázati dokumentumot. A 2023 áprilisában megkezdődött *Magyar, szlovák minőségbiztosítási mechanizmus kidolgozása a határigazgatás területén (HSQA)* elnevezésű projekt költségvetése 0,8 millió euró.

A HAVE-program végrehajtása

A HAVE-program a főbb kihívásokat és az azokra adott válaszokat bemutató programstratégiából, az egyedi célkitűzések szakmai tartalmát leíró fejezetekből, valamint az ezeket kiegészítő pénzügyi tervekkel áll. Szintén részét képezik a feljogosító feltételek értékelését, a partnerséget, a kommunikációt és a programhatóságokat leíró fejezetek, valamint a különböző költségelszámolási módokat rögzítő modulok. Az elnyert egyedi intézkedések szövegszerűen, tervezett indikátorai és költségeik, valamint külön összefoglaló táblázat által épülnek be a programba.

A fejlesztési terveket érdemben tartalmazó fejezetek felépítése a szektorális rendelet II. számú mellékletének struktúráját követi, vagyis leképezi az egyedi célkitűzések keretében tervezhető végrehajtási intézkedéseket. Ezek alapján a HAVE-program tartalma az alábbiak szerint foglalható össze.

1. egyedi célkitűzés: Az európai integrált határigazgatás támogatása (SO1)

A határellenőrzés javítása című, első hallásra is a legértelmesebb intézkedés három számozott alintézkedésből áll, amelyek a külső határok ellenőrzésének megerősítését, a schengeni térségen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrésének támogatását, valamint a kockázatelemzési képesség és a határok előtti területekről alkotott hírszerzési kép javítását célozzák.

Az ellenőrzések megerősítése a külső határokon című alintézkedés további három fő fejlesztési területre bomlik, amelyek a képzést, a határforgalom-ellenőrzés fejlesztését, valamint a határőrizet hatékonyabb megvalósítását célozzák.

A határellenőrzést végrehajtó személyi állomány felkészültségét a program szakmai továbbképzésekkel és – a schengeni értékelő ellenőrzés visszatérő megalapításainak megfelelően²⁶ – szakmai nyelvi képzésekkel tervezi fejleszteni. A tervezéskor – ambiciózus módon – a rendőrség határrendészeti szolgálati ágának teljes akkori létszámát, vagyis több mint 3000 főt megjelenítettek a képzések indikátoraként. A Horvátország és Románia schengeni jogállásával kapcsolatos fejlemények várhatóan ennek átgondolását teszik majd szükségessé, azonban mégis

²⁶ VÁJLOK 2017: 1–4.

a program javára írható, hogy végrehajtása során minden határrendészt²⁷ el kívánt érni legalább egy szakmai továbbképzéssel. A Belügyi Alapok Irányító Hatósága az intézkedésben tervezett tevékenységek tervezésekor külön tanulmányt készített a személyi állomány megtartásának és továbbképzésének minél hatékonyabb támogatása érdekében.²⁸

A *jogszerű határátlépést elősegítő intézkedések* című, az 1.1 alintézkedés második fejlesztési területét jelentő koncepció a határátkelőhelyek infrastrukturális és eszközfejlesztését foglalja magában nem kisebb tervekkel, mint a magyar–serb és a magyar–ukrán határviszonylat valamennyi határátkelőhelyének megújítása a programidőszak alatt. A HAVE-program megszövegezése szerint az összes fejlesztést olyan megvalósíthatósági tanulmányokat követően hajtják majd végre, amelyek valamennyi, a projektek indításakor Magyarország szempontjából releváns uniós és nemzeti stratégiai dokumentum ajánlásainak figyelembevételével készülnek. Ennek előfutáraként átfogó tanulmány készült a fejlesztési igények pontosabb felmérése érdekében.²⁹

Az 1.1. alintézkedés harmadik prioritási területe, a határőrizet hatékonyságának növelése szintén több célt tűzött maga elé a határellenőrzési feladatok teljes vertikumát támogatni képes, feladathoz igazodó képességű járműpark kialakításán át a korszerű hőképfelderítő eszközök új generációjának rendszerbe állításáig és új technológiák bevezetéséig.³⁰

Az SO1 1.2. intézkedése, vagyis az úgynevezett mélységi ellenőrzés támogatása új terület a külső határok ellenőrzése terén felhasználható uniós források támogatási repertoárjában. A BBA 2014–2020 programidőszakban a schengeni térségen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrését – vagyis a négylépcsős belépés-ellenőrzési modellen alapuló európai integrált határigazgatás negyedik lépcsőjét – támogató fejlesztések nem részesülhettek uniós forrásokból, mivel a célhoz kötött felhasználás nem volt biztosítható. Ez az állapot többek között azért volt visszás, mivel a négylépcsős belépés-ellenőrzési modell első három lépcsőjében a BBA és elődei sikeres projekteket támogattak (például okmánytanácsadó összekötő tisztek kihelyezése külképviseletekre vagy magyar rendőri kontingensek kiküldése a nyugat-balkáni migrációs útvonal stabilizálására). Az Európai Bizottság a tagállami jelzések alapján felismerte, hogy más kompenzációs intézkedésekhez hasonlóan a mélységi ellenőrzés támogatása is szükséges a jól működő európai integrált határigazgatás megvalósításához, és a 2021–2027 pénzügyi időszakban már végrehajtási intézkedés

²⁷ A támogatható célcsoportok és szervezetek körének meghatározásakor a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex „határőr” fogalmánál szűkebb, de a rendőrség határrendészeti szolgálati ágának személyi állományánál tágabb értelmezést szükséges alkalmazni. A HAVE vonatkozásában ez azt jelenti, hogy a pályázati felhívások kedvezményezettje a határrendészeti szolgálati ághoz tartozó személyi állomány és szervezeti elemek mellett a schengeni területen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrését végző (mélységi ellenőrző) állomány, valamint a Készenléti Rendőrség Határvadász Ezred állománya és a határellenőrzésbe igazolt módon közvetlenül bevont egyéb állomány lehet.

²⁸ KOVÁCS M. et al. 2024: 96–133.

²⁹ GÁLL et al. 2024: 57–129.

³⁰ SZABÓ et al. 2024: 7–27.

önálló alpontjaként nevesíti a területet.³¹ Ennek megfelelően a HAVE-programban tervezett a dedikáltan mélylési ellenőrzési feladatokat ellátó szervezeti elemek³² fejlesztése, amely speciális járművek és EES-ellenőrzésre képes technikai eszközök beszerzését, valamint 250 fő képzését foglalja magában.

Az SO1 A határellenőrzés javítása című első intézkedésének harmadik és egyben utolsó alintézkedése (1.3) a kockázatelemzési képesség és a határok előtti területekről alkotott hírszerzési kép javítását tűzte ki célul, amelyet a teljes határrendészeti kockázatelemzői állomány továbbképzésével, valamint az elemzési képességek informatikai fejlesztésével kíván elérni.

A terjedelmében, jelentőségében és allokációjában is messze legnagyobb 1. intézkedést az együttműködés erősítését támogató 2. intézkedés követi. Ennek célja az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel, más tagállamokkal, valamint a nyugat-balkáni migrációs útvonal kezelésében érintett harmadik országokkal való együttműködés javítása mellett az integrált határigazgatás működtetésében részt vevő nemzeti hatóságok közötti kapcsolatok erősítése. A témában „klasszikusnak” mondható konferencia- és tapasztalatcsere-jellegű tevékenységek mellett az intézkedés keretében már megjelent pályázati felhívás³³ két együttműködési területre fókuszál: egyrészt közös járőrszolgálatot, közös akciókat, a területi szintű együttműködés erősítését támogatja kisebb költségvetésű projektekkal, másrészt magyar rendőri kontingensek kihelyezéséhez és külföldi vendégtisztek fogadásához ad támogatást a négylépcsős belépés-ellenőrzési modell második (és részben harmadik) lépcsőjének erősítésére. A támogatási lehetőség akár 15 000 000 Ft-os projektek számára is nyitott, azonban akár többmilliárdos hosszú távú projekteket is befogad.

Ez a terület szintén fontos terepe a külső határral nem rendelkező tagállamok szolidaritása kifejezésének, hiszen így közvetlenül is segíthetik az ő védelmüket is szolgáló magyar határellenőrzést (ahogy teszik ezt a cseh, lengyel és osztrák rendőrök a magyar–szerb államhatáron).

Ha van innovatív és nagy reményekkel kecsegtető terület a HAVE-programban, akkor az az SO1 3. számú intézkedése, a *Kutatás, fejlesztés és a minőségbiztosítás támogatása*. Az európai integrált határigazgatás egyik dimenziójaként³⁴ és egyben átfogó elemeként³⁵ megjelenő kutatás-fejlesztés a HAVE-programban is helyet kapott, amely célul tűzte ki – a Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiában is

³¹ „Technikai és műveleti intézkedések a schengeni térségben, amelyek a határellenőrzéshez kapcsolódnak, és céljuk az illegális bevándorlás kezelése és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem javítása.” 2021/1148/EU rendelet: Preambulum (9), II. melléklet 1. a) ii alpont.

³² A program tervezésekor az országosan 14 db dedikáltan mélylési ellenőrző szervezeti elem alapulvételével határozták meg a fejlesztési szükségleteket. Ezt a képet némileg árnyalja a Horvátország schengeni csatlakozásával kapcsolatos átszervezés után kialakult helyzet (például a továbbiakban nem [csak] külső határos szervezeti elemként lehet figyelembe venni Nagykanizsa RK Határrendészeti Osztályát).

³³ A HAVE_PLUSZ-1.2.1-24 Együttműködés erősítése az integrált határigazgatás külső dimenzióiban című pályázati felhívás.

³⁴ 2019/1896/EU rendelet: 3. cikk (1) j).

³⁵ 2019/1896/EU rendelet: 3. cikk (2).

megjelenő³⁶ – határrendészeti kutató, fejlesztő és eszközminősítő intézmény létrehozását. A Határrendészeti Innovációs Program szervezeti keretét a Nemzeti Közszolgálati Egyetem biztosítja, megvalósításáról külön tanulmány készült.³⁷ Az új technológiák határrendészeti bevezetésének támogatásán túl a létrehozandó intézmény célja technikai eszközök tesztelése, feladat-specifikus alkalmasságuk megállapítása,³⁸ valamint a Frontex technikaeszköz-sztenderdjeinek való megfelelés vizsgálata. Ez testesíti majd meg az integrált határigazgatásra vonatkozó nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus eszköz-minőségbiztosítási oldalát, míg a folyamat-minőségbiztosítás a már említett, a HAVE uniós intézkedése keretében elnyert HSQA projekt keretében valósul meg 2025-ben.³⁹

A nagy méretű uniós IT-rendszerek⁴⁰ létrehozása és továbbfejlesztése, valamint az interoperabilitás biztosítása⁴¹ napjaink kiemelt szakmai feladata. Az EES és az ETIAS bevezetésére vonatkozó központi ütemtervek csúszása, valamint az aktuális fejlesztési fázishoz igazodva változó technikai és szakmai elvárások jelentősen megnehezítik az IT-fejlesztési igények projektkénti kezelését. A HAVE-program tervezésekor rendelkezésre álló információk alapján az EES bevezetésére a 2022. év végén került volna sor, így a program már csak a „finomhangolásokra” és az interoperabilitási elemek bevezetésére allokált forrásokat. A számos rendvédelmi szervnél jelentkező komplex fejlesztési igények kezelésére több pályázati felhívás is megjelent már, azonban az ezekben megvalósuló szoftver- és eszköz-fejlesztések egy része már csak az EES éles üzemben történő használata közben érkezhethet meg a határátkelőhelyekre.

Az Európai Bizottság, észlelve a több tagállami programban is jelentkező forráshiányt, új felhívásokat jelentetett meg a tematikus eszköz keretében, azonban ezek nemzeti szakaszba lépéséig jelentős idővesztéssel kell számolni.

Már a KHA-programidőszakban nyilvánvalóvá vált, hogy a fejlesztésekkel elért képességek fenntartása sokszor a beruházásokkal azonos mértékű anyagi terheket ró a kedvezményezettekre a fenntartási időszak alatt. A HAVE szektorális rendelete lehetőséget ad az integrált határigazgatás végrehajtásához nyújtott működési támogatásra is (SO1 5. intézkedés), amely egyes személyzeti, működtetési és karbantartási költségek fedezését teszi lehetővé. Külön érdemes kiemelni, hogy az úgynevezett amortizációs csere, vagyis egyes eszközök azonos képességű eszközökre történő lecserélése nem támogatható, ami jelentős korlátja a működési támogatás felhasználásának.

³⁶ Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája 2022-2028 [é. n.]: 10. fejezet.

³⁷ BALLA et al. 2024: 26–93.

³⁸ BALLA 2019: 109–110.

³⁹ VÁJLOK-VEDŐ 2023: 203–219.

⁴⁰ A 2018/1726/EU rendelet szerint ezek: a Schengeni Információs Rendszer (SIS II), a Vízüminformációs Rendszer (VIS), az Eurodac, az európai határregisztrációs rendszer (EES), a DubliNet és az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS).

⁴¹ 2019/817/EU rendelet.

Összességében elmondható, hogy a HAVE-program európai integrált határigazgatás támogatására irányuló egyedi célkitűzése a szakterület fejlesztési igényeinek csaknem teljes vertikumát felöleli. A programban tervezett fejlesztéseket a különösen nagy uniós hozzáadott értéket jelentő területeken a tematikus eszköz egyedi intézkedései egészítik ki.

A közös vízümpolitika támogatását szolgáló második egyedi célkitűzés (SO2) alokációjában és tervezett tevékenységeiben is kisebb az SO1-nél (a teljes program kb. 17%-a), jelentősége azonban vitathatatlan. Az SO2-ben tervezett négy intézkedés a vízumkérelmek gyors, ügyfélbarát és biztonságos feldolgozását, a vízumkérelmezés elektronikus térbe helyezését és a döntéstámogató szakértői és IT-kapacitások széles körű biztosítását támogatja.

A vízumkérelmezők számára nyújtott hatékony és ügyfélbarát szolgáltatások (1. intézkedés) a várható digitális generációváltást (az e-vízumkérelem és az e-vízum bevezetését) helyezi fókuszba, fenntartva a személyes megjelenést igénylő ügyintézés fejlesztésének lehetőségeit. Az intézkedés részeként konzulátusok ügyfelteirenek korszerűsítésére, IT-fejlesztésekre,⁴² valamint – a több programidőszakon átívelő pozitív előzményekkel rendelkező – rövid távú konzuli kihelyezések támogatására van lehetőség.

A vízümpolitika egységes értelmezésének továbbfejlesztése (2. intézkedés) körében a jó gyakorlatként kialakított konzuli továbbképzési rendszer fenntartása mellett szükséges a külképviseleti vízumkiadás hatékonyságának folyamatos minőségbiztosítási célú monitorozása is, amelynek szintén jó gyakorlata alakult ki a BBA 2014–2020 programidőszakában.

A tagállamok közötti együttműködés fejlesztése (3. intézkedés) körében egyrészt a szakdiplomata-hálózat fenntartása és fejlesztése, másrészt a jó gyakorlatok átadása kiemelt fontosságú. A négylépcsős belépés-ellenőrzési modell első lépcsőjében kifejtett, a Belügyi Alapok által támogatott legjelentősebb tevékenység az okmány- és vízumtanácsadó szakdiplomatak kihelyezése a vízumcsalások szempontjából leginkább kockázatos külképviseletekre. Az évtizedes múltra visszatekintő „összekötő tiszti” projektek valós és jelentős hozzáadott értékkel rendelkeznek a vízumok család módon történő megszerzésének kiszűrése területén. Ezzel arányosan a jelentős költségigényű feladatra a hatályos ÉFK szerint önmagában több forrást allokáltak, mint az SO2 többi intézkedésére együttesen.⁴³

A közös vízümpolitika területén nagy méretű informatikai rendszerek létrehozása, működtetése és karbantartása (4. intézkedés) a VIS és a kapcsolódó szakrendszerek fejlesztésére és az interoperabilitás biztosítására koncentrál, amelynek feladatai a szakterületen legalább olyan jelentősek, mint az integrált határigazgatás területén.

⁴² Részletesen lásd KOVÁCS Zs. et al. 2024: 134–191.

⁴³ 1184/2022. (III. 28.) Korm. határozat: 1. sz. melléklet.

Összegzés

Bár a HAVE-program 2024-ben félidejéhez érkezik, gyakorlati megvalósítása még csak most kezdődik. A biztonsági és informatikai kihívások folytán dinamikusan változó szakmai igények mellett az Európai Bizottság oldaláról jelentkező adminisztratív nehézségek is hátráltatták a sokszor húsba vágóan fontos fejlesztések megindulását. A Belügyi Alapok Irányító Hatósága folyamatos egyeztetésekkel, koncepció- és megvalósíthatósági tanulmányok készíttetésével és munkacsoportok működtetésével lendítette túl a HAVE-programot az elmúlt időszak nehézségein, és felkészült arra, hogy a 2024–2025. évtől kezdődően lendületes pályázati tevékenységet folytasson.

Már a 2022 márciusában kiadott ÉFK is tartalmazta az SO1-ben rendelkezésre álló források harmadát (9,4 milliárd Ft), az SO2-ben pedig több mint a 70%-át (4,6 milliárd Ft). A folyamatosan fejlődő, a programozási és szakmai igényekre rugalmasan reagáló tervezési dokumentum azóta már 3 módosításon esett át, és 2023 végén már az ÉFK 37,94 milliárd Ft keretösszeggel tartalmazott felhívásokat, amely csaknem lefedi a HAVE-programban tervezett valamennyi fejlesztési igényt és forráskeretet. Ezzel egyre több adminisztratív akadály hárul el a fejlesztési projektek megvalósítása elől, és a pénzügyi időszak végére elérhetővé válik a vizionált megújult nemzeti integrált határigazgatási rendszer. Az elmúlt időszak tapasztalatai – a pozitívak és a negatívak egyaránt – új megközelítésbe helyezik a 2028–2034-es pénzügyi időszak hamarosan megkezdődő tervezési feladatait.

Felhasznált irodalom

- BALLA József (2019): *A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító okmányok biztonság-növelő hatása a határ-, illetve közbiztonság alakulására*. Budapest: Dialóg Campus. Online: https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Balla_Jozsef_biometrikus_adatok-okmany.pdf
- BALLA József et al. (2024): *Határrendészeti Innovációs Program a határrendészeti kutató, fejlesztő és eszközminősítő egység létrehozására*. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez II*. Budapest: Belügyminisztérium, 26–93.
- GÁLL József et al. (2024): *A határforgalom-ellenőrzés fejlesztési irányai és lehetőségei Magyarországon schengeni külső határain 2030-ig*. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez I*. Budapest: Belügyminisztérium, 57–129.
- KERTÉSZ Ágnes (2003): *Projektmenedzsment a Határőrségnél. Határőrségi Tanulmányok*, (2), 34–53.
- KOVÁCS Marcell et al. (2024): *A személyi állomány megtartási, motiválási lehetőségei az általános rendőrségi feladatokat ellátó szerv határrendészeti szolgálati ágánál*. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez II*. Budapest: Belügyminisztérium, 96–133.
- KOVÁCS Zsolt et al. (2024): *Az elektronikus vízumkérelmezés és elektronikus vízum (e-vízum) bevezetésének lehetőségei 2030-ig*. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok*

- a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez II.* Budapest: Belügyminisztérium, 134–191.
- KUI László (2020): *A magyar határörizet technikai generációváltásai és lehetséges fejlesztési irányok.* Doktori (PhD) értekezés. Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem. Online: www.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/A_magyar_hatarorizet_technikai_generaciovaltasai_es_lehetséges_fejlesztési_iranyok.pdf
- RITECZ György (2005): Áttekintés a Határörizet projektjeivel, illetve a Schengen Alappal kapcsolatos feladatok végrehajtásáról. *Határrendészeti Tanulmányok*, (2)2, 110–117.
- SZABÓ Károly et al. (2024): A moduláris járművek rendszerbe állításának lehetőségei Magyarország schengeni külső határain. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez II.* Budapest: Belügyminisztérium, 7–27.
- VÁJLÓK László (2017): A határbiztonsági rendszer hatékonyságát növelő infrastrukturális, műszaki és technikai fejlesztések 2016. évben. In *Rendörizégi évkönyv 2016.* Budapest: Országos Rendör-főkapitányság, 1–4.
- VÁJLÓK László – VEDŐ Attila (2023): Minőségügy és határellenörizés európai uniós stratégiai megközelítésben. *Magyar Rendészet*, (4), 203–219. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2023.4.11>
- VEDŐ Attila – TÓTH Judit (2024): Európai uniós források a határellenörizés fejlődésének szolgálatában. In SZABÓ Csaba (szerk.): *Kihívások kapujában. Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez I.* Budapest: Belügyminisztérium, 9–32.

Jogi források

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1726 rendelete (2018. november 14.) a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző európai uniós ügynökségről (eu-LISA), az 1987/2006/EK rendelet és a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete (2019. november 13.) az Európai Határ- és Parti Örségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/817 rendelete (2019. május 20.) az uniós információs rendszerek közötti interoperabilitás kereteinek megállapításáról a határok és a vízümpügy területén, továbbá a 767/2008/EK, az (EU) 2016/399, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1726 és az (EU) 2018/1861 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2004/512/EK és a 2008/633/IB tanácsi határozat módosításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1148 rendelete (2021. július 7.) a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszköznek az Integrált Határigazgatási Alap részeként történő létrehozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 515/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a Belső Biztonsági Alap részét képező, a külső határok és a vízümpügy pénzügyi támogatására szolgáló eszköz létrehozásáról és az 574/2007/EK határozat hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Unió Alapjogi Chartája. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>

- Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT>
- 1184/2022. (III. 28.) Korm. határozat a Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról
- 1218/2020. (V. 14.) Korm. határozat az Európai Unió által a 2021–2027 közötti európai uniós programozási időszakban létrehozásra kerülő Belső Biztonsági Alap, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, valamint az Integrált Határigazgatási Alap–Határigazgatás és Vízümpolitikai fejlesztési irányairól és az intézményrendszer kialakításáról
- 1471/2019. (VIII. 1.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájáról
- 179/2004. (V. 26.) Korm. rendelet a Schengen Alap felhasználásának pénzügyi tervezési, lebonyolítási és ellenőrzési rendjének kialakításáról
- 1891/2021. (XII. 13.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájáról

Egyéb források

- A Bizottság úgy ítéli, hogy Magyarország igazságügyi reformja orvosolta a bírói függetlenséggel kapcsolatos hiányosságokat, a költségvetési feltételrendszert érintő intézkedések azonban érvényben maradnak (2023). *Európai Bizottság*, 2023. december 13. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_23_6465
- Az Európai Parlament és a Tanács 2007/574/EK határozata (2007. május 23.) a „Szolidaritás és a migrációs áramlások igazgatása” általános program keretében a 2007–2013-as időszakra a Külső Határok Alap létrehozásáról. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32007D0574>
- Belügyi Alapok*. Online: http://belugyalapok.hu/alapok/nyertes_palyazatok/17
- European Commission Directorate-General for Migration and Home Affairs (2024): *BMVI Specific Action–Invitation to submit an application for the Specific Action ‘Enhanced national capabilities at the EU external borders’ – BMVI/2024/SA/1.1.6*. Online: https://fed.mai.gov.ro/wp-content/uploads/2024/03/Invitation-to-submit-an-application-BMVI-2024-SA-1_1_6.pdf
- Éves fejlesztési keretek [é. n.]. *Pályázati Portál*. Online: www.palyazat.gov.hu/informacio/eves-fejlesztési-keretek
- HAVE_PLUSZ-1.2.1-24 (2024). *Pályázati Portál*, 2024. június 7. Online: www.palyazat.gov.hu/programok/belugyi-alapok/have-plusz/have-plusz-121-24/alapadatok
- Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban (2005/C 53/01). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29>
- Integrated Border Management Fund – Border Management and Visa Instrument (2021-27) (2024). *European Commission*, 2024. június 6. Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/funding/borders-and-visa-funds/integrated-border-management-fund-border-management-and-visa-instrument-2021-27_en
- Kérdések és válaszok Magyarország kapcsán: jogállamiság és uniós finanszírozás – Bírói függetlenség és uniós finanszírozás Magyarországon (2023). *Európai Bizottság*, 2023. december 13. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/qanda_23_6466
- Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája 2022–2028 [é. n.]. *Magyarország Kormánya – Hirdetmények, közlemények*. Online: <https://kormany.hu/dokumentumtar/hirdetmenyek-kozlemenyek>
- Széchenyi Terv Plusz*. Online: <https://archive.palyazat.gov.hu/>

VEDŐ Attila: „We HAVE a Dream”A Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz (HAVE) programjában...

VEDŐ Attila (2021): *Integrált Határigazgatási Alap Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz. A 2021–2027 időszak Nemzeti Programja és fejlesztési irányjai.* [H. n.]: Belügyminisztérium.
Online: http://belugyialapok.hu/alapok/sites/default/files/HAVE_NP_20210513.pdf

ABSTRACT

State of Play and Opportunities for Planned Developments Under the Border Management and Visa Instrument (BMVI)

Attila VEDŐ

The study provides an overview of the developments planned under the Borders and Visa Facility in the 2021–2027 programming period, the technical content of the individual measures and the opportunities for applications. Nowadays, professional strategic planning is inconceivable without the parallel preparation of financial planning, mainly by the European Union, to secure resources. The threats to the EU’s external borders and the new challenges posed by technological developments make the search for new sources of funding increasingly important. The financial burden of the Schengen obligations on Hungary justifies the use of new forms of solidarity mechanisms (EU financial funds, participation of guest officers from other member states in the control of Hungary’s external borders, burden sharing of operational and maintenance costs) of which the financial instrument under study is one of the cornerstones. Studies of the previous Home Affairs Fund programmes and their predecessors have been published in varying lengths, examining EU funding opportunities from different angles, but this is the first comprehensive summary of the BMVI programme aimed at a professional audience.

Keywords: *EU funds, Home Affairs Funds, integrated border management, visa, tendering system*